

Rapport från Köpenhamnvalets Arbetsgrupps möte i Karlskrona 2.-3.3.2000

Mötet öppnades av ordförande Tom Hansen (N). I mötet deltog från Norge dessutom Bjørn Bratfoss. Övriga mötesdeltagare var Björn Looström (S), Tuula Kuusela (FIN), Carsten Rasmussen (DK). Ingmar Bergström (S) och Eva Björkstén (S) deltog i en del av mötet. Islands representant var tyvärr förhindrad att delta. Som sekreterare fungerade Miliza Malmelin.

1. Godkännande av dagordningen

Dagordningen godkändes

2. Godkännande av rapport från förra mötet

Rapporterna från mötena före och efter plenum i Hundested (augusti 1999) godkändes.

3. Information från länderna

Sverige

BL delade ut kustbevakningens årsredovisning för 1999. BL berättade att Kustbevakningens räddningstjänstavdelning har gjort upp en ny räddningstjänstplan (kan läsas på räddningstjänstavdelningens hemsida: <http://w1.455.telia.com/~u45504292/ra/ratjavid.htm>). BL informerade vidare om antalet registrerade oljeutsläpp under år 1999 på svensk ansvarszon, antalet är 326, vilket är en minskning från tidigare år. BL presenterade därtill en ny typs provtagningsduk för tunna oljefilmer på vattenytan.

Finland

TK konstaterade att de flesta oljeutsläppen på Finska Viken sker på ryskt eller internationellt vatten. Information ges nödvändigtvis inte alls till Finland, och Finland har inga möjligheter att ingripa. År 1999 registrerades på finskt territorialvatten 107 utsläpp (av vilka 63 vid flygövervakning). TK informerade om bärgningen av S/S Park Victorys stenkollast samt tömningen av olja ur vraket. Hittills har 260 m³ olja pumpats ur fatygets tankar, de antas innehålla ännu ca 200 m³. **Ordförande bad TK presentera en rapport om S/S Park Victory på plenum.** TK presenterade Samarbetsplan för Kvarken och Bottenviken angående fartygsoljeolyckor. Denna samarbetsplan är uppgjord av Västra Finlands, Norra Österbottens och Lapplands miljöcentraler. Samarbetsplanen har sänts till Region Nord, Sverige, i hopp om att den skall leda till samarbete mellan Finland och Sverige i dessa frågor.

Danmark

CR påminde om att Försvaret sedan 1 januari 2000 har ansvaret för utsläppsövervakningen och oljebekämpningen på danska vatten. **Ordförande bad CR redogöra mera deltajerat om omorganiseringen på nästa plenum.** År 1999 registrerades på danska territorialvatten 489 oljeutsläpp (av vilka 63 vid flygövervakning). CR berättade att Søværnet har börjat anropa fartyg som anlöper danska vatten för att informera om att det är förbjudet att släppa ut olja i havet. Detta kan vara en bra förebyggande metod.

Norge

TH konstaterade att statistiken för år 1999 inte ännu är klar, men att antalet registrerade oljeutsläpp var omkring 600 (av vilka ca 60% till havs). Avsikten är att statistiken skall finnas tillgänglig på SFT's (Statens forurensningstilsyn) hemsidor (<http://www.sft.no/>). Någon omorganisation inom SFT har inte skett fastän den kända logon har fått en modernare uppföljare. TH berättade vidare att Norge kommer att utföra ett experimentellt utsläpp av olja

på 350 m djup under vecka 24, för att utföra beräkningar över oljans spridning. Både TH och BB deltog i Norges delegation till Frankrikes västkust angående oljetankern Erikas förlisning, se vidare punkt 5.3.

BB presenterade den riskbedömningsmodell som SFT håller på att utarbeta. Idén med modellen är att man skall kunna simulera olika olycksituationer och se hurdan bekämpningseffekten är med olika antal bekämpningsenheter och olika bekämpningsmetoder. I vår skall modellen användas för att beräkna om bekämpningskapaciteten i de sex norska regionerna är tillräcklig. **Resultat av försöket presenteras på plenum.**

4. Arbetsgruppens uppgifter från plenumsmötet

4.1 Modifiering av Köpenhamnsavtalet

Danmark skickar inom mars månad ut 25 tryckta exemplar av avtalstexten (på danska) till varje land. Kopior av texten på respektive språk tillhandahålls av landets arbetsgruppsrepresentant samt sekretariatet.

4.2 Framtidens kommunikationsmedel

Rapporten "Metoder for kommunikasjon innen Københavnavtalen" som Tekniska gruppen har lagt fram 1998 är fortfarande aktuell, deras förslag är att frågan tas upp igen om två år. Diskussion fördes angående olika möjligheter att använda chat-program över nätet, bl.a. ICQ. Både inom HELCOM och Bonn-avtalet håller man på att utreda saken. **Varje land följer med utvecklingen inom det egna landet, samt inom Helcom och Bonn. Saken diskuteras vidare på plenum.**

4.3 Seminariet Olja i is och kallt vatten

TK informerade om seminariet som hålls i november/december 2001 i Helsingfors. Seminariet ordnas i samarbete med bl.a. HELCOM och EPPR, språket är engelska. Ett första informationsutskick sker före sommaren 2000.

4.4 Status gällande kemiska- och biologiska bekämpningsmedel

Konstaterades att den kemiska bekämpningen kräver mycket exakta uppgifter om vad för sorts olja det är frågan om. Därför är det närmast aktuellt i samband med raffinaderiers verksamhet och oljeborrning. Dessutom krävs ett vattendjup på mer än 20 m.

Norge har hållit ett expertmöte i ämnet. De norska myndigheterna kommer knappast själva att bygga ut ett system för kemisk bekämpning men anlita de privata företag som har fått tillåtelse att utföra sådan.

Sverige påpekade att arbetsskyddet knappast tillåter spridning av kemiska bekämpningsmedel från fartyg utan att det kräver helikopter eller flygplan. Ingen hade hört om någon utveckling angående biologiska bekämpningsmedel.

Norge efterlyste en gemensam policy angående kemiska- och biologiska bekämpningsmedel inom Köpenhamnsavtalet. **Varje land lämnar in en skriftlig syn på saken till plenum. Norge utarbetar ett förslag. Saken diskuteras vid plenum.**

4.5 Uppdatering av manualen

Uppdatering och förändringar i manualen skall skickas till sekretariatet före slutet av september.

4.6 Förbud mot utpumpning av olja i sjön

BL delade ut HELCOMs recommendation 20/5 (antagen 23.3.1999) "Guidelines on minimum ability to respond to oil spillage in oil terminals". Enligt HELCOMs pressutskick från Heads of delegation -mötet 8 december 1999 är träder Helcoms rekommendationer angående "no-special-fee"-systemet i kraft 1.7.2000, vilket medför att alla skepp måste lämna allt det avfall, som de inte får släppa i Östersjön, i hamnen. Någon extra avfallsavgift uppbärs inte utan den skall ingå i den allmänna hamnavgiften. Helcom informerar om att de tänker dela ut en Clean Seas Guide åt berörda parter. På mötet godkändes även en Baltic Legal Manual samt "Guidelines on ensuring successful convictions of offenders of anti-pollution regulations at sea" för att stärka samarbetet mellan de baltiska staterna för att sätta fast och döma sådana som utför olagliga utsläpp i Östersjön.

BL informerade om att Bonn-avtalet ger ut en Manual Oil Pollution at Sea – part 2: Effective Prosecution of Offenders – Guidelines on International Co-operation (en uppföljning till del 1, som kom 1993). **BL presenter manualens innehåll på plenum.**

BL informerade att Svenska oljeutsläpps utredningens betänkande (SOU 1998:158) "Att komma åt oljeutsläpp" har gått på remiss i Sverige. Just nu görs utgående från den en lagpropotion på regeringskansliet.

TK informerade att "no-special-fee" systemet träder i kraft i Finlands hamnar 1.7.2000.

Alla länder informerar BL om det händer något nytt på området. Sverige informerar vid plenum hur läget utvecklas.

4.7 Handbok för provtagning ombord på skepp

En gemensam linje angående provtagningen skulle behövas. En praktisk handledningsmanual saknas. IMO:Marpol's "How to do it?" kan innehålla endel praktiska råd. Sverige har tagit kontakt med sjöfartsskolan i Kalmar med tanke på att en manual kunde göras som examensarbete. Ännu har inget svar kommit från Kalmar. I räddningstjänstavdelningens räddningstjänstplans kapitel 13 (se hemsida, adress i punkt 3.) berörs provtagningen en aning. BL berättade att man utvecklat en ny typ av provtagningsapparat, inpackade i väskor, som finns utplacerade i regionerna. Man har organiserat kurser för sk. provtagningsamordnare och i mars organiseras en kurs för fartygsoljeprövtagare. **BL redogör för hur kursen utfaller på plenum.**

All ny information på området ges till Sverige, som fortsätter som pilotland för projektet. Möjligtvis görs en manual i framtiden.

4.8 Utveckling av övervakningsmetoder

Norge har kontaktat tekniska gruppen i frågan. Tekniska gruppen förelår överföring av uppgiften till Flyggruppen för Flyggruppen har redan samarbete angående övervakningsmetoderna med Bonn.

4.9 Regionala planer

BL informerade om hur det regionala planerna har fungerat under det föregående året. Inom den norra regionen har ingen samövning skett 1999-2000, Sverige väntar på initiativ från Finland. TK berättade att Finland har tagit ett initiativ till samarbete med Region Nord, bl.a. har Samarbetsplanen för fartygsoljeolyckor i Kvarken och Bottenviken skickats till Region Nord, nu avvaktar Finland svar.

Inom Region Ost kommer det att ske en bilateral (Sverige-Finland) alarmerings- och materielövning 2-5.5.2000. Operationen gäller den sjunkna gastankern MUNDO GAS, vilken antas ha en last på 408 ton ammoniak ombord. Avsikten är att utröna om det ännu finns

ammoniak kvar på fartyget och i så fall upprätta en handlingsplan för hur lasten skall omhändertas.

Inom Region Syd genomfördes en övning i Höllvik, maj 1999 med fartyg från Danmark och Sverige. En liknande övning planeras äga rum 29-31 maj 2000 i Kögevik. Den 10.5.2000 äger deaautom en miljöuppvisning rum vid Öresundsbron för den samlade Nordiska räddningstjänsten.

Inom Region Väst har stabsövningar ordnats regelbundet, senast i Horten, juni 1999 med fartyg från Norge och Sverige. En norsk-svensk stabsövning planeras till 5-7.9.2000 i SFT:s simulatoranläggning i Horten.

4.10 Användande av IT inom Köpenhamnsavtalet

“Plan för samarbete” finns nu på nätet (<http://www.hollver.is/kap>). Diskussion fördes om hur sidornas utseende kunde förbättras. BL förespråkade användning av pdf-filer, då kan också scheman och bilder överföras på nätet utan problem. Också ramarna/frames användning debatterades. Meningen med kapitel 4 är att den i framtiden skall linkas till en hemsida i respektive land, som hålls ajour av det egna landet (ex. Norge använder samma sida här som för Bonn och EPPR). Någon översättning till engelska av vissa delar görs inte förrän sidan fungerar i sin nuvarande språkform och ser bra ut.

- **Island ombes förbättra sidans utseende och funktion ytterligare.**
- **Varje land ombes göra linkar från sina egna hemsidor till Köpenhamnsavtalets hemsida. Respektive land gör en skriftlig rapport till sekretariatet angående användandet av IT i det egna landet före 31 maj. Sekretariatet sammanställer dessa till plenum.**
- **Hemsidan uppdateras en gång per år (efter plenum), samtidigt som pappersversionen. Pappersversionen sänds i ett exemplar till respektive lands AG-representant.**
- **Sekretariatet utreder möjligheterna att köpa en egen hemsidadress samt, hur mycket detta samt uppdateringen kostar.**

4.11 Skeppsvrak med olja och kemikalier

Norge berättade att vrakprogrammet fortsätter. För tillfälle har de anbud ute för undersökning av två vrak (tidsfrist till slutet av mars.) Båda tankervraken antas innehålla 300-400 m³ olja, tillståndet är oklart. Själva undersökningarna utförs antagligen i juni-juli, varefter handlingsplan uppgörs. **Norge informerar till plenum.**

Danmark konstaterade att de har ett fiskefartygsvrak i Bornholm som ligger till hälften uppe på land. Ber Sverige om hjälp för att få vrakets oljetankar tömda och få bort vraket.

Sverige konstaterade att man inte för tillfället satsar på utvecklingen av utrustning för tömning av vrak, utan man avvaktar vad som händer i Norge och Finland på den här fronten. Allmänt konstaterades att det inte lönar sig för alla länder att satsa på denna speciella utrustning utan istället lönar det sig att vid behov låna utrustning, samt utbildat folk av varandra.

Av Finlands vrak har 12 klassats i klass 1, farliga, dessa innehåller minst 100 m³ olja. Varje år undersöks deras tillstånd av dykare. Endast S/S Park Victory (se punkt 3) utgör för tillfället en fara för miljön, det antas ha ännu 200 m³ olja i tankarna, just nu finns dock inga pengar budgeterade för tömning.

Arbetsgruppen förstår att följa med vad som sker och informerar plenum.

4.12 Nödlossningsövningar

Norge planerar en nödlossningsövning i september 2000. De norska myndigheterna har 3 nödlossningsenheter som är flyttbara (privata företag har dessutom 16 till). Sverige har delar av detta utspridda på olika ställen men ingen komplett flyttbar enhet. Uthyrning och lån av varandras utrustning förespråkades.

TK berättade att hon tillsammans med Jani Kettunen håller på att utveckla nödlossningsutrustning för kemikalier. **TK rapporterar vidare på plenum.**

Varje land gör upp en lista (på stordia/transparang) över den nödlossningsutrustning som finns att tillgå, samt över vad det skulle kosta att låna denna utrustning. Presenteras på plenum.

4.13 Långtidsplan för Köpenhamnsavtalet

Den av sekretariatet uppgjorda planen genomgicks och den nya versionen finns bifogad. (Bilaga 1) **Kommentarer till den rättade versionen förväntas före 31.5.** så att sekretariatet kan skicka ut planen till plenum.

Diskussion fördes om Köpenhamnavtalets förhållande till andra internationella samarbetsavtal (HELCOM och Bonn). Köpenhamnavtalet ansågs svara för mera konkreta handlingar, och inte vara lika byråkratiskt stort och tungt som många andra samarbetsavtal. TH trodde att utvecklingen går mot att både HELCOM och Kph blir regionala avtal inom EU. Norden glöms dock lätt bort i EU sammanhang, dessutom påpekades att varken Island eller Norge är medlemmar i EU.

En djupare diskussion angående Kph-avtalets förhållande till HELCOM och Bonn önskades på plenum.

4.14 Nästa plenumsmöte

- **Nästa plenumsmöte, det 30., hålls 22.8. i Bergen, Norge.**
- **Dokumentet för plenumsmötet skall vara sekretariatet tillhanda senast 31 maj.**
- **Varje land undersöker möjligheterna att arrangera där på följande plenumsmötet under en annan tid på året och presenterar inställningen till plenum.**
- **Sekretariatet utreder om Finland kan tänka sig att stå för sekretariatet ännu ett år (2001).**

5. Löpande ärenden

TH uttryckte en önskan om att både Flygggruppen och Tekniska gruppen skulle aktivera sig och gärna också själva komma med initiativ till AG angående projekt som kunde utföras.

Varje land meddelar sekretariatet vilka medlemmarna är i de olika grupperna (Tekniska gruppen, Flygggruppen, Nordiska kontaktgruppen). Sekretariatet sammanställer uppgifterna och skickar ut dem till respektiva lands AG-medlem.

5.1 Flygsamarbetet

Flygggruppen har inte haft något möte sedan senaste plenum. Antagligen ordnas dock ett möte före nästa plenum.

5.2 Beredskap för kemikaliebekämpning

Nordiska kontaktgruppen för kemikaliefrågor kommer att hålla möte den 7-8 juni 2000 i Norge. Köpenhamnavtalets sekreterare kommer att delta i mötet.

5.3 Tekniska frågor

TH har fört en diskussion med Tekniska gruppen. Förelås att Tekniska gruppen skall ta och göra en utvärdering över de metoder som finns för att bekämpa olja med höga viskositeter. Transporten av sådana produkter ökar och följaktligen också risken för olyckor där sådan olja kommer ut i havet. I det här sammanhanget redogjorde Norge för oljeolyckan i samband med tankern Erikas förlisning utanför den franska västkusten. Ett av problemen i sammanhanget var uttryckligen oljans stora viskositet.

5.4 Övningar

Sekretariatet påminner att rapporter från övningarna skall skickas till sekretariatet.

6. Nästa möte

Arbetsgruppens nästa möte kommer att äga rum i samband med plenum i Bergen måndagen 21.8. kl 13.

Ordförande tackade Kustbevakningen för det fina och trevliga värdskapet!

Alla papper som skall till plenum skall vara sekretariatet till handa senast 31.5.2000!